

Maja Delak

Plesalka in koreografinja

... ki tudi v kriznih časih verjame v kreativnost

Na odru se ob bleščičasti zavesi pozibavajo plesalke v razkošnih oblačilih, ki nekoliko spominjajo na kabaretna, plesalka, oblečena v moški suknjič, pa odpira usta in odlično oponaša pevca Adriana Celentana. Ko odpoje, preostale plesalke zavreščijo in začnejo stegovati roke po njej. Plesalka v središču pozornosti je Mad Jakale, predstava, iz katere je prizor, pa *Tatovi podob*. Mad Jakale je alter ego Maje Delak, uveljavljene plesalke in koreografinje, tudi dobitnice nagrade Prešernovega sklada leta 2010 – med drugim za predstavo *Drage drage*, v kateri so se prvič pojavili kabaretni liki in ki je bila izhodišče za razvoj *Tatov podob*.

Tatovi podob, hedonistična, na trenutke absurdna, ves čas pa s humorjem začinjena predstava, ki obravnava drobce vsakdanjika, od medijskih vsebin do nerealističnih lepotnih idealov in spolnih vlog, je na sporedu že osem let. Posebej za njeno izvajanje je nastal kolektiv The Femenal, ki raziskuje feministično postdramsko burlesko in znotraj katerega ima vsak član svojo burleskno osebnost. Nekateri člani kolektiva se z leti menjavajo, predstava se poleg tega sprti prilagaja različnim občinstvom in obdobjem, tako da je vsaka uprizoritev nekaj posebnega. Celo med karanteno so pripravili dve predstavi: eno pred novim letom v Cankarjevem domu, drugo februarja v Stari elektrarni. Predstava je že v osnovi zasnovana tako, da jo lahko sestavljajo tudi posnetki, kar je priročno za koronsko dobo; vendar so jo še dodatno prilagodili sedanjemu času.

Že marca lani so z zavodom Emanat, katerega ustanoviteljica je Maja Delak, zaradi manka predstav v živo vzpostavili Emanat TV, ki je predvajal arhivske posnetke predstav. Ko je postalo jasno, da epidemija ne bo ravno kratkotrajna, pa se jim je porodila zamisel, da bi predstave izvedli v živo, spletno občinstvo pa bi imelo vpliv na dogajanje na odru. Tako so torej izvedli *Tatove podob* pa predstavo plesalca Jana Rozmana *Predmetenje* in intermedijski projekt Luke Prinčiča *Jitakami*. Pretočnih spletnih prenosov se je Maja Delak s sodelavcem Prinčičem in preostalo ekipo lotila že pred desetimi leti za projekt Transmittence v Pulju. Takratne in zdajšnje pretočne vsebine so bile dobro sprejete. »Prva karantena me je ohromila, a ko sem začela razmišljati, kaj bi bilo mogoče narediti, ko smo se začeli ukvarjati s temi spletnimi projekti, sem veliko lažje zadihala.

Navsezadnje verjamem v kreativnost, tudi v kriznih časih,« se nasmehne.

Avtorsko delo v plesu, za katero sta potrebna velika investicija in angažma, jo je zanimalo, še preden je – po baletu, showdanceru, jazzu, stepu, bra-kedanceru, ki jih je vse plesala v otroštvu in mladosti, dokler se ni v Plesnem teatru Ljubljana srečala s klasi sodobnega plesa – odšla študirat sodobni ples na CNDC L'Esquisse v Francijo. »Tam pa sem se šolala na način, da so plesalci soustvar-

jalci predstave. Ni zaželeno, da se samo naučiš gibov in jih izvajaš, kar se mi je hitro zazdelo dolgočasno, temveč da prispevaš k predstavi v širšem smislu, da si vpet v celoten avtorski proces,« pravi. Prvo avtorsko predstavo, *Manifestacija introverta*, je ustvarila leta 1995 – pred tem je bila deset let članica En Knapa, kjer je prvič izkusila življenje poklicne plesalke, saj je skupina vsako leto ustvarila novo plesno produkcijo in mednarodne produkcije, ki so jim sledila številna gostovanja po tujini. Ob prvi avtorski predstavi si je stežka rekla koreografinja, mislila si je, da je pač plesalka, ki je naredila solo. A hitro je začela ustvarjati tudi skupinske koreografije in ugotovila, da je zanjo koreografsko delo, od razvijanja gibalnega materiala do tega, kako se ta umešča v neki prostor, v mreže razmisleka, tega, kaj smo, kaj počnemo in zakaj se izražati skozi tak medij, eden najboljših načinov bivanja.

Želi si, da bi lahko kontinuirano koreografsko prakso razvijala tudi v prihodnosti. Ni pa se posvečala le avtorskim koreografijam, do danes jih je podpisala skoraj trideset, ampak vseskozi tudi pedagoškemu delu. Od druge polovice devetdesetih let je bila del ekipe, ki je pripravljala program za srednjo stopnjo izobraževanja na področju plesa. Leta 1999 se je na plesno smer, modul sodobni ples, na Srednji vzgojiteljski šoli, gimnaziji in umetniški gimnaziji Ljubljana vpisala prva generacija.

Imela je srečo, da je med plesom nikoli ni doletela hujša poškodba. »Po štiridesetem letu so se začele nabirati le drobne poškodbe, teh pa je kar veliko. Telo ne more več prenašati napora, ravnovesje se ruši.« Predlani jih je dopolnila petdeset, še vedno pleše, a se zaveda svojih omejitev. »Mi je pa na odru v velik užitek gledati zrele performerje. S telesno in psihično modrostjo ter samozavestjo na plan prihaja subtilna vsebina, ki me zelo pritegne. Zato se mi zdi pomembno razmišljati o tem, kako vzpostavljamo komunikacijo in gradimo predstavo, ko na plesni oder sopolstavimo paleto različnih generacij. To je vprašanje za plesno umetnost, ki je še vedno odprto.«

Piše:

Lara Paukovič

Podoba:

Uroš Abram

Oblikovalka maske:

Tinka Prpar